Qalib xalqın əbədi qüruru

Böyük Zəfərin beşinci ilini başa vurduq. Hər keçən gün, ay, il bizi o böyük tarixi hadisədən - 2020-ci ilin noyabrında qazandığımız böyük qalibiyyətdən zaman olaraq uzaqlaşdırır. Amma sevincimiz, qürurumuz o vaxt necə idisə, elə də qalır.

Azadlıq harayını boğmaq üçün verilən amansız qərarlar...

Tarix boyu başı bəlalar çəkmiş, ayrı-ayrı illərdə torpaqları işğala məruz qalmış Azərbaycan ötən əsrin sonlarında yenidən faciələrlə üzləşdi. 1980-ci illərin sonlarında çökməkdə olan sovet hökuməti ittifaqa daxil olan bir sıra respublikaların müstəqillik tələblərini hakimiyyətə qarşı təhlükə hesab edirdi. Bunu 1990-cı ilin yanvarında SSRİ (Sovet Sosialist Respublikalar İttifaqı) rəhbirliyinin Azərbaycandan ucalan azadlıq harayını boğmaq üçün verdiyi amansız qərar da təsdiqlədi. Azərbaycan xalqını azadlıq sevdasından döndərmək, gözünün odunu alıb uzun illər olduğu kimi, müstəmləkə boyunduruğunda saxlamaq məqsədilə sovet hökuməti respublikamıza qoşun hissələri göndərdi. Dövrün müasir silahları, hərbi texnikası ilə gələn qoşun hissələri onlara verilmiş əmri qəddarlıqla yerinə yetirdilər. Silahsız, dinc, günahsız insanları atəşə tutdular, onları doğma şəhərinin - Bakının küçələrində, evlərində qanlarına qəltan etdilər.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində xislətində işğalçılıq, təcavüzkarlıq olan ermənilərin azərbaycanlılara qarşı təxribatlar törətmələrinə, günahsız insanlara hücum etmələrinə də SSRİ rəhbərliyi respublikamızdan yüksələn azadlıq sədalarını susdurmaq üçün fürsət verdi. Erməni quldurlarına silah-sursat və digər yardım göstərildi. Sovet hökumətinin məqsədli siyasəti nəticəsində azərbaycanlılar qəsbkarların, təcavüzkarların qarşısında əliyalın qaldı.

Yaranmış vəziyyət erməniləri daha da azğınlaşdırdı. Münaqişə alovu nəinki bütün Qarabağı, həm də Şərqi Zəngəzuru bürüdü. O illərdə baş verən Birinci Qarabağ müharibəsində də Azərbaycanın mərd, qeyrətli övladları düşmənə qarşı rəşadətlə vuruşdular. Ancaq milli ordusu formalaşmamış, sovet hökuməti dağıldıqdan sonra bütün sahələrdə tənəzzüllə üzləşmiş Azərbaycan çətin duruma düşdü, himayədarlarının nəhəng kölgəsinə sığınaraq hücuma keçən, ən dəhşətli cinayətlərə əl atmaqdan çəkinməyən, amansızlıqla qətliamlar, qırğınlar, soyqırımları törədən erməni vandallarının qarşısını ala bilmədi. Nəticə isə ölkəmiz və xalqımız üçün çox ağır oldu. Minlərlə yurddaşımız şəhid oldu. Bir milyon soydaşımız yurdundan, elindən, isti ocağından qovularaq məcburi köçkün həyatı yaşadı. Torpaqlarımızın iyirmi faizi erməni qəsbkarları tərəfindən işğal edildi.

İşğal uzun çəkdi. Otuz ilə yaxın əzəli torpaqlarımızda düşmən at oynatdı. Bizim tarixi, abadlığı, təbiətinin gözəllikləri, təbii sərvətlərinin zənginliyi ilə fəxr etdiyimiz Qarabağ və Şərqi Zəngəzur düşmən üçün isə, sadəcə, zəbt etdiyi ərazilər idi. Onların olmayan tarixlərini qorumaq iddiaları özlərini ifşa etmək idi. Çünki o tarix ermənilərin bu yerlərə çox da uzaq olmayan keçmişdə gəldiklərini, əcdadlarının heç bir izinin olmadığını göstərirdi.

İşğalçı ermənilər o qədim abidələri uçurub dağıtmaqla, təhriflər etməklə Azərbaycan xalqının tarixinin izlərini silməyə çalışdılar. Qarabağda, Şərqi Zəngəzurda daş üstə daş qoymadılar, bütün tikililəri yerlə yeksan etdilər. Zəbt etdikləri ərazilərimizin təbiətinə qənim kəsildilər. Təbii sərvətlərimizi taladılar, daşıyıb apardılar. Eyni zamanda otuz ilə yaxın işğal müddətində Qarabağda, Şərqi Zəngəzurda səngərlər qazdılar, istehkamlar qurdular. Çünki Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı işğal etdikləri Azərbaycan torpaqlarının onlara qalmayacağını, həmin ərazilərin əsl sahiblərinin bir gün ədaləti bərpa etmək üçün gələcəklərini yaxşı bilirdilər.

Ermənistan hökuməti ordusunun yenilməzliyi mifinə öz vətəndaşlarını belə inandıra bilməmişdi. Çünki babalarından Azərbaycan xalqının mərd olduğu qədər də qorxmaz, qəhrəman olduqları haqqında çox eşitmişdilər. Doğrudur, ibrət dərsi almamışdılar. Elə buna görə də uzun illər Azərbaycan dövlətinin münaqişəni müharibə ilə deyil, sülh yolu ilə həll etmək təkliflərini və səylərini dəyərləndirə bilmədilər. Rəsmi İrəvan sülh danışıqlarına başlamaq, Azərbaycan dövlətinin, xalqının sülhpərvərliyinə, humanistliyinə sığınmaq əvəzinə, yeni havadarlar axtardı.

Ermənistanın hərbi, siyasi rəhbərliyi 1994-cü il mayın 12-də imzaladığı atəşkəs sazişinə əməl etməyərək silahlı qüvvələrinə Azərbaycan Ordusunun mövqelərini, mülki vətəndaşların yaşayış yerlərini iriçaplı pulemyotlardan atəşə tutmaq barədə göstəriş verdi. Atəşkəs dövründə də şəhidlərimiz oldu.

Azərbaycanın mövqeyi bəlli idi. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev qətiyyətlə bəyan edirdi ki, biz ölkəmizin ərazisində ikinci erməni dövləti yaradılmasına imkan verməyəcəyik. Təəssüf ki, işğalçı Ermənistan və himayədarları bundan nəticə çıxarmadılar. Beynəlxalq hüququn tələblərinə əsasən, işğal altında saxladığı Azərbaycan torpaqlarını qeyd-şərtsiz geri qaytarmalı olan rəsmi İrəvan xarici himayədarları ilə əl-ələ verərək sülh danışıqlarını uzadır, işğalçılıq siyasətini davam etdirirdi.

Tarix unudulmur

Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun işğalda qaldığı müddətdə qəsbkar Ermənistan heç vaxt təxribatlardan, terror əməllərindən əl çəkmədi. 2020-ci il sentyabrın 27-də müharibə təcavüzkar Ermənistanın silahlı qüvvələrinin növbəti təxribatı nəticəsində başladı. Həmin gün xalqa müraciət edən Prezident, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev bildirdi: "Bu gün səhər Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərək bizim yaşayış məntəqələrimizi, eyni zamanda hərbi mövqelərimizi atəşə tutmuşdur".

Düşmən atəşi nəticəsində mülki əhali və hərbçilərimiz arasında itkilərin, yaralananların olduğunu deyən Ali Baş Komandan xalqı əmin etdi ki, onların qanı yerdə qalmayacaq: "Bizim mövqeyimiz beynəlxalq hüquqa və ədalətə əsaslanır. Biz öz torpağımızda vuruşuruq. Bu gün Azərbaycan Ordusu Azərbaycan torpaqlarında düşmənə sarsıdıcı zərbələr endirir. Bu gün Azərbaycan Ordusu öz torpağında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyur, müdafiə edir. Erməni əsgərinin bizim torpağımızda nə işi var?! Ermənistan ordusunun bizim torpağımızda nə işi var?! Heç kəs üçün sirr deyil ki, "Dağlıq Qarabağ ordusu"nun tərkibində olan şəxsi heyətin 90 faizi Ermənistan vətəndaşlarından ibarətdir. Ermənistan işğalçı dövlətdir, bu işğala son qoyulmalıdır və son qoyulacaqdır".

O gün Ali Baş Komandan qismən səfərbərlik elan etdi. Və respublikamızın bütün ərazilərindən gənclər cəbhəyə yollanmaq, döyüşlərdə iştirak etmək üçün hərbi komissarlıqlara müraciət etdilər.

2020-ci il sentyabrın 27-si yalnız İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk günü olmadı, eyni zamanda böyük Zəfərə doğru atılan ilk addım oldu. 44 gün davam edən İkinci Qarabağ müharibəsinin hər günü Azərbaycan Ordusunun şücaəti, qəhrəmanlığı sayəsində tariximizə qələbələrlə yazıldı. Şiddətli döyüşlərin getdiyi vaxtda igid əsgər və zabitlərimiz düşmənin keçilməz saydığı istehkamlarını, səngərlərini aşaraq Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərimizi azad etdilər.

Arzusunda olduğumuz, ümid bəslədiyimiz günlər gəldi. İndi azad Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda həyat canlanmaqdadır. Azərbaycan dövlətinin Böyük qayıdışa dair proqramı çərçivəsində həyata keçirdiyi bərpa, tikinti işləri uğurla davam etdirilir. Azərbaycan xalqının qəlbinə vurulan yaralar sağalır. Tarix isə unudulmur.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2025.- 21 noyabr (№ 247).- S.11.